

Gidenlerin ve kalanların hikâyeleri Alâmanya: Gurbet Türküleri

Her yolculuğun kendine has bir hüznü vardır. Her yolcu bir şeyleri, birilerini geride bırakır, yaşamın yeni duraklarına doğru, karşısına neler çıkacağını bilmeden yol alır. Ancak belki de gelmiş geçmiş en duygulu, en hüznü yolculuk hikâyeleri, Türkiye'den Alâmanya'ya göç eden gurbetçiler tarafından yaşanmış ve yazılmıştır.

İş Sanat'ın 22. sezonunda 10 Şubat Perşembe akşamı mutluluk ve hüznün, heyecan ve gözyaşının iç içe geçtiği, çok özel bir konsere tanık olduk. Geceye mutluluk hakimdi, çünkü İş Kuleleri Salonu kapılarını yeniden açmış, seyircisiyle yeniden kavuşmuş, konserler, performanslar evine dönmüştü. Geceye hüznün hakimdi, çünkü bu çok özlediğimiz salonda Türkiye'den Alâmanya'ya çalışmaya giden gurbetçilerin gerçek hikâyelerinden yola çıkarak hazırlanan Alâmanya: Gurbet Türküleri konserini dinleyecektik.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından yeniden ayağa kalkan Alâmanya'nın 1961'de başladığı "İşgücü Anlaşması", iki ülke arasında on yıllar boyunca yazılmaya devam edecek hikâyelerin de başlangıcı olmuştu. Sirkeci'den kalkan ve Münih'e doğru yol alan ilk trenle birlikte Alâmanya: Gurbet Türküleri, bizi de 60 yıl öncesine doğru, duygulu yüklü bir yolculuğa çıkardı.

Hikâyelerin duygusal derinliği bir yana, farklı disiplinlerin birbirini desteklediği, dantel gibi işlenmiş bir anlatı zenginliğiyle karşımızdaki. Sahneyi ilk olarak Cenk Erdoğan'ın yönetimindeki orkestra aldı; Coşkun

Karademir ve Ayfer Vardar'ın sazı ve sesine Cenk Erdoğan'ın gitarları, Anadolu ezgilerine çok yakışan vurmali ve nefesli enstrümanlardan oluşan bir orkestra eşlik ediyordu.

Tıpkı bilinmeze doğru çıkan her yolculuk gibi, biz de sahnenin loş ışıkları karşısında, kalbimizi ve kulaklarımızı Gurbet Türküleri Uvertürü'ne teslim ettik. Çok geçmeden gece boyu dinleyeceğimiz hikâyeleri anlatmak üzere sahneyi tiyatro oyuncuların Gülçin Kültür ve Şerif Erol aldılar. Vücut dillerinden dönemi yansıtan kıyafetlerine kadar, daha ilk karşılaşma anında bıraktıkları çarpıcı etki, sahnenin rengini, ışığını, atmosferini de değiştirmişti. (Ve gece boyunca değiştirmeye de devam edecekti.) Uvertürün bitişiyle sahnede onlar için hazırlanmış köşede yerlerini aldılar. Üst üste yığılmış bavullar, dinlediğimiz her şarkının ardından birer birer açıldı, karşımıza her biri farklı duygularla yüklü mektuplar, kartpostallar, anılar, eşyalar çıktı. Gülçin Kültür ve Şerif Erol'un tercüman olduğu bu hikâyelerin hepsi tüm saflığı ve vuruculuğuyla gerçekleri anlatıyordu. Diaspora Türk tarafından gurbetçilerin gerçek hikâyelerinden derlenen bu metinler, Yiğit Sertdemir yönetiminde sahneye uyarlanmıştı.

"Man hat arbeitskräfte gerufen und es kommen menschen." *Biz işgücü çağrıldık ve insanlar geldi.* İsviçreli yazar Max Frisch, çuvaldızı biraz da kendine batıran ve meşhur sözü 1965 yılında söylemiş. Konserde dinlediğimiz her hikâye adeta bu sözü 60 yıl sonra yeniden kanıtlar gibiydi. - "Alâmanya'da yeriz" düşüncesiyle yanına ceviz alırken, cevizi kırmak için taş da almayı ihmal etmeyen anne, "nane kokusu anne kokusudur" diyerek anne-babası Alâmanya'ya göç etmiş torununu teselli etmeye çalışan anneanne, yayın frekansı değişmesin, bir daha bulamayız diye TRT'nin frekansına tutkalla sabitlenen radyo, hasret gidermek için tren istasyonunda buluşan gurbetçiler... Kimi hikâyelerde boğazımız düğümlendi, kimileriyle gülmüştük, kalbimiz ısındı.

Neşet Ertaş, Ali Ekber Çiçek, Arif Sağ gibi Türk halk müziğinin usta isimleri için bir kez daha saygı duruşuna

Sevgi Olgac

geçtik; gurbetin ağırlığıyla yüklü, 60 yılda biriken bu hikâyelerin özünü bu kadar az kelimeyle anlatabildikleri için...

Konsere konuk sanatçı olarak katılan, özellikle ilk nesil işçiler ve ailelerin çok sevdiği Gülcan Opel'i Alın Yazım ve Gurbet Treni türkülerini seslendirirken bir başka alkışladık; döneme sesiyle tanıklık ettiği, en çok da radyoda şarkıları çalındığında gurbetçilerin "işte o şarkı" diye dinlediklerini hayal edebildiğimiz için...

Bu hikâyelere bambaşka bir zaman diliminden, "görüntülü arayayım"ların, "istediğin zaman yaz"ların çağından bakıyoruz. İletişim kurmanın yalnızca saniyeler aldığı bir dönemde duyguların, özlemlerin, iyi dileklerin bile adresine ulaşması için zamana ihtiyaç duyduğu bir dönemi anlamamız mümkün mü? Alâmanya: Gurbet Türküleri gösterdi ki, gayet mümkün. Hatta Alâmanya'ya hiç gitmemiş olsak, hiçbir gurbetçi yakınımız olmasa bile, bu hikâyelere ortak olmak için sadece insan olmak yeterli.

Alâmanya: Gurbet Türküleri konserinin arkasında titizlikle sürdürmüş bir ekip çalışması var. Emegi geçen herkesi tebrik ve teşekkürle selamlamak gerek.

Bu eşsiz konseri İş Kuleleri Salonu'nda dinleyememiş olanlar için güzel haberi sevinçle not düşelim: Tamamı seyircili kaydedilen konser, 1 Mart Salı, 20.30'da İş Sanat'ın YouTube kanalında gerçekleştirecek ilk gösteriminden itibaren ücretsiz izlenebilecek.

Bizleri Alâmanya: Gurbet Türküleri ile buluşturan, metinlerini derleyen, sahneye uyarlayan, sesiyle, sazıyla notalara döken herkese ve elbette hikâyelerini emanet eden gurbetçi ailelere kalpten teşekkür ve minnetle...

Yönetmen: Yiğit Sertdemir
Mefinler: DiasporaTürk
Metin Düzenleme: Gülhan Kadim, Yiğit Sertdemir
Yönetmen Yardımcısı: Gülhan Kadim
Asistan: İlayda Ulcaaylı
Anlatıcılar: Gülçin Kültür, Şerif Erol
Orkestra şefi: Cenk Erdoğan
Solistler: Coşkun Karademir, Ayfer Vardar
Konuk sanatçı: Gülcan Opel

